

Kommuners tilsyn med plejehjems administration

FOB nr. 81.253

Erklæret mig enig med socialministeriet, dels i at en kommunalbestyrelses tilsynspligt med den daglige drift af plejehjem efter bistandslovens § 82, stk. 1, også omfatter spørgsmålet om administration af lommepenge i tilfælde, hvor der er truffet beslutning efter folkepensionslovens § 22, dels i at der er behov for en nærmere overvejelse af, hvordan problemet om administrationen af lommepenge til pensionister (på plejehjem), der ikke selv kan administrere lommepengebeløbet, skal løses i praksis.

Henstillet til socialministeriet, at ministeriet i samarbejde med socialstyrelsen nu overvejer det sidstnævnte spørgsmål.

(J. nr. 1981-413-050).

A klagede over den stilling, som socialministeriet havde taget i skrivelse af 13. marts 1981 til socialstyrelsen til, i hvilket omfang det påhviler den kommunale tilsynsmyndighed at dokumentere, at beløb til personlige fornødenheder - lommepenge - er kommet en beboer på et plejehjem til gode i et tilfælde, hvor der er truffet beslutning efter folkepensionslovens § 22 om fratagelse af disposition retten over lommepenge.

Baggrunden for sagen var følgende:

A havde (i 1972) klaget til Gentofte kommune over, at det lommepengebeløb, der udbetaltes hendes mor, B, under hendes ophold på et plejehjem, ikke kom B til gode. Gentofte kommune havde truffet afgørelse efter folkepensionslovens § 22 om, at B ikke selv var i stand til at administrere sine lommepenge og udbetalte derfor lommepengebeløbet til plejehjemmet. Gentofte kommune meddelte A som svar på hendes klage, at kommunen ikke fandt grundlag for »at fravige den praksis, at plejehjemmet udbetaler lommepenge«.

Efter B's død (i 1978) rettede A på ny henvendelse til Gentofte kommune, der henviste til sit tidligere svar. A rettede herefter henvendelse til bl.a. socialstyrelsen om administrationen af lommepengebeløbet, og i den anledning forelagde socialstyrelsen i skrivelse af 13. oktober 1980 sagen for socialministeriet. Socialstyrelsen anførte bl.a. følgende:

»...

Det er socialstyrelsens opfattelse, at uanset der er iværksat administration i medfør af folkepensionslovens § 22, skal det enkelte plejehjem kunne dokumentere, at lommepengene er kommet pensionisten til gode, og at ikke forbrugte beløb skal opspares på en bankbog tilhørende den enkelte beboer.

Det er endvidere socialstyrelsens opfattelse, at kommunens tilsynspligt også omfatter tilsyn med sådanne forhold, og specielt må tilsynet intensiveres i tilfælde, hvor der er iværksat administration af pensionistens lommepenge.

I den foreliggende sag mener socialstyrelsen, at der er sket et svigt i kommunens tilsynspligt, idet kommunen ikke har fornødent indseende i pensionistens forhold. Socialstyrelsen agter, såfremt ministeriet er enig heri, at fastholde, at det er Gentofte kommune, der i den foreliggende sag skal fremlægge dokumentation for, at lommepengebeløbet er udbetalt og kommet pensionisten til gode.

...«

I skrivelsen af 13. marts 1981 udtalte socialministeriet følgende:

»...

Det er socialministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsens tilsynspligt med den daglige drift af plejehjem efter bistsandsloven også omfatter spørgsmål om administration af lommepenge i tilfælde, hvor der er truffet beslutning efter folkepensionslovens § 22.

Socialministeriet finder imidlertid, at den, der påstår, at lommepengene ikke er anvendt i overensstemmelse med det sociale udvalgs bestemmelse, efter almindelige retsgrundsætninger må have bevisbyrden for sin påstand, og at klage herover inden for en rimelig tid må rettes først til vedkommende kommunalbestyrelse, derefter i givet fald til de sociale tilsynsmyndigheder. I betragtning af, at (A) først ca. tre år efter, at moderens ophold på plejehjemmet ... er ophørt, rejser spørgsmål om lommepengenes rette anvendelse, finder socialministeriet således ikke, at der er grundlag for at foretage yderligere i sagen.

Socialministeriet er imidlertid indforstået med, at den rette anvendelse af plejehjemsbeboeres lommepenge i tilfælde, hvor der er truffet afgørelse efter folkepensionslovens § 22, er et meget vanskeligt problem, og man ser gerne, at socialstyrelsen på grundlag af eventuelle klager herom fremkommer med forslag om, hvordan problemet kan løses i praksis...«

Som ovenfor nævnt klagede A herefter til mig over ministeriets afgørelse.

I en udtalelse i anledning af klagen til mig gav socialstyrelsen udtryk for den opfattelse, at lommepengebeløbet er en ydelse, der helt og fuldt skal komme pensionisten til gode. Hvor beløbet administreres for en beboer på et plejehjem, må der efter socialstyrelsens opfattelse nøje føres regnskab over bevægelserne, og eventuelle ikke-forbrugte beløb må opspares på en bankbog tilhørende klienten. Styrelsen fandt, at det må »være indlysende, at det (af den kommunale tilsynsmyndighed) skal kunne dokumenteres, at pågældende pensionist enten gennem naturalieydelse eller lignende får valuta for sine lommepenge eller får beløbet udbetalt i mindre beløb eventuelt med resten opsparet på bankkonto«.

Socialministeriet anførte i en udtalelse til mig, at ministeriet ikke var enig i socialstyrelsens betragtninger i udtalelsen af 1. maj 1981 om bevisbyrden for den rette anvendelse af B's lommepenge. Ministeriet henviste til sin udtalelse af 13. marts 1981 til socialstyrelsen.

Det var socialministeriets opfattelse, »at der her er tale om et meget vanskeligt problem, og at man som anført i skrivelsen (af 13. marts 1981) gerne ser, at socialstyrelsen på grundlag af eventuelle klager herom fremkommer med forslag om, hvordan problemet kan løses i praksis«.

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Når en person, der modtager pension efter den sociale pensionslovgivning, optages i et plejehjem, udbetales af pensionen et beløb til personlige fornødenheder, medens resten af pensionen benyttes til betaling for opholdet (bistandslovens § 84, stk. 1, 1. pkt.).

Bliver det sociale udvalg, f.eks. gennem meddelelser fra andre myndigheder, pensionistens pårørende eller andre private, opmærksom på, at en pensionist ikke bør have dispositionsret over folkepensionen, træffes bestemmelse om, på hvilken måde pensionen skal komme den pågældende til gode (folkepensionslovens § 22).

Efter bistandslovens § 82, stk. 1, fører kommunalbestyrelsen tilsyn med den daglige drift af plejehjem og beskyttede boliger i kommunen.

Som anført i socialministeriets udtalelse af 13. marts 1981 er det ministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsens tilsynspligt med den daglige drift af plejehjem efter bistandslovens § 82, stk. 1, også omfatter spørgsmålet om administration af lommepenge i tilfælde, hvor der er truffet beslutning efter folkepensionslovens § 22.

Denne opfattelse er jeg enig i.

Der er - som det fremgår af socialstyrelsens og socialministeriets udtalelser - ikke administrativt fastsat nærmere bestemmelser om administrationen af lommepenge til pensionister (på plejehjem).

Jeg er - på baggrund af den foreliggende sag - enig med socialministeriet i, at der er behov for en nærmere overvejelse af, »hvordan problemet kan løses i praksis«. Jeg finder dog ikke, at nærmere overvejelser af spørgsmålet bør afvente eventuelle klager til socialstyrelsen.

Jeg har samtidig hermed henstillet til socialministeriet, at ministeriet i samarbejde med socialstyrelsen nu overvejer det nævnte spørgsmål.

...«

Med hensyn til den konkrete sag bemærkede jeg bl.a., at socialministeriet i udtalelsen af 13. marts 1981 havde anført, at ministeriet ikke havde fundet grundlag for at foretage videre vedrørende B's lommepenge i betragtning af, at A først ca. 3 år efter B's ophold på hjemmet rejste spørgsmålet om anvendelsen af lommepengene.

Jeg fandt ikke at kunne kritisere, at ministeriet med den nævnte begrundelse havde fundet ikke nu at kunne foretage videre vedrørende spørgsmålet om anvendelse af B's lommepenge. At A allerede i 1972

over for Gentofte kommune havde rejst spørgsmålet, fandt jeg ikke kunne tillægges væsentlig betydning ved afgørelsen af, om der nu burde iværksættes yderligere undersøgelser. Jeg henviste til, at A ikke i anledning af kommunens skrivelse i 1972 foretog videre.

Jeg modtog herefter en genpart af en skrivelse fra socialministeriet til socialstyrelsen, hvormed ministeriet anmodede socialstyrelsen om at udarbejde forslag om, hvilke retningslinier der eventuelt ville kunne udsendes til kommunerne om administration (den rette anvendelse af) plejehjemsbeboeres beløb til personlige fornødenheder i tilfælde, hvor der er truffet afgørelse efter folkepensionslovens § 22 og tilsvarende bestemmelser i den øvrige pensionslovgivning om fratagelse af dispositionsretten over beløbet.

Jeg anerkendte modtagelsen af socialministeriets skrivelse og meddelte, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.